

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A kohézió hiányának ára és kockázata: a kohéziós politika stratégiai értéke a Szerződés céljainak megvalósítása és az európai régiók előtt álló új kihívások szempontjából

(2018/C 247/04)

Előadó: Mieczysław Struk (PL/EPP), Pomeránia vajdaság elnöke

Referenciaszöveg: A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az én régióm, az én Európám, a mi jövőnk – Hetedik jelentés a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról

COM(2017) 583 final

SZAKPOLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. üdvözlö a hetedik kohéziós jelentés közzétételét mint a 2020 utáni új kohéziós politikáról folyó vita fontos kiindulási pontját; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika célja többek között 7,4 millió munkahely létrehozása, jobb képesítések biztosítása csaknem 9 millió ember számára, továbbá hogy széles sávú internet-hozzáférést nyújtson mintegy 15 millió háztartásnak, illetve a beruházások támogatása 1,1 millió kvv számára és 16 milliárd euro értékű beruházás végrehajtása a digitális gazdaságban; ezért kiemeli a kohézió hiányának felbecsülhetetlen költségeit, tekintettel arra, hogy a területi konvergencia minden korábbinál fontosabb Európa és polgárai, gazdasága, városai és régiói számára;
2. pozitívan értékeli, hogy az Európai Parlament rendszeresen felméri az európai szintű fellépés hiányából fakadó költségeket, mivel ez bizonyítja, hogy az európai szintű közös fellépés hiánya bizonyos területeken jelentős mértékben csökkenti a gazdaság hatékonyságát és fontos közjavak korlátozott elérhetőségéhez vezet;
3. ezzel összefüggésben sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Parlament és az Európai Bizottság elemző munkájában és döntéshozatali folyamataiban mindeddig nem foglalkozott a kohézió hiánya árának a kérdésével;
4. köszönetet mond az Európai Unió Tanácsa bolgár elnökségének, amiért felkérte az RB-t, hogy készítsen véleményt a kohézió hiányának áráiról és kockázatairól, ami kitűnő lehetőséget ad az RB-nek arra, hogy tágabb keretek között elgondolkozzon a kohéziós politika stratégiai szerepéről;
5. emlékeztet arra az alapvető tényre, hogy az Európai Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának erősítése az Unió fő célkitűzéseinek egyike, amelyet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 174. cikke határoz meg; az RB ezért hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikának továbbra is be kell töltenie arra irányuló feladatát, hogy az egész Unió harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében a legelmaradottabb és a legtöbb problémával küzdő területek támogatását összekösse az összes régió fejlesztésével, figyelembe véve saját regionális kihívásait és lehetőségeiket, és ily módon egyértelművé tegye a polgárok számára az uniós források hozzáadott értékét; ennek kapcsán emlékeztet az EUMSZ 349. cikkében meghatározott régiók területi sajátosságaira;
6. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika a fent említett, Szerződés szerinti célkitűzések elérésére irányuló fő európai beruházási politika, de egyben hozzájárul az innováció ösztönzéséhez, a karbonszegény gazdaságra történő átálláshoz, az éghajlatváltozás hatásainak enyhítéséhez, valamint a régiók növekedésbarát közberuházásainak védelme révén, a fiatalokat sújtó és a tartós munkanélküliség csökkentésével és a társadalmi befogadás előmozdításával az aszimmetrikus gazdasági megrázkódtatások enyhítésére is képes; éppen ezért az RB megismétli, hogy határozottan támogatja a #CohesionAlliance-t⁽¹⁾;

⁽¹⁾ www.cohesionalliance.eu

7. megállapítja, hogy a kohéziós politika rendelkezik az egyik legkidolgozottabb teljesítménykeret-rendszerrel az uniós szakpolitikák közül, és a legpontosabban ellenőrzött és legjobban értékelt uniós szakpolitika, amely az utóbbi tíz évben egyre nagyobb mértékben volt képes hatékonyságát javítani;

Gazdasági kohézió

8. üdvözli a hetedik kohéziós jelentés azon észrevételeit, amelyek szerint az uniós gazdaság fellendülőben van a válság után, és ismét csökkenni kezdenek a regionális egyenlőtlenségek. Minthogy azonban sok régió még nem érte el újra az egy főre jutó GDP és a foglalkoztatás válság előtti szintjét, és egyben jelentős lemaradást is felhalmozott a közberuházások terén, a gazdasági válság hatásán még nem sikerült túllendülni;

9. üdvözli az idézett bizonyítékokat, amelyek szerint 2000 és 2015 között a kevésbé fejlett régiók fel tudtak zárkózni az uniós átlaghoz, ami különösen az EU-13 tagállamok legtöbb régiója esetében igaz. Aggodalommal állapítja meg azonban, hogy számos régióban, főként Dél-Európában, nem javul a helyzet, sőt, rosszabb, mint a válság előtt;

10. rámutat arra, hogy a gazdasági növekedés egyszersmind sokkal gyorsabb volt azokban a régiókban, amelyek GDP-je már egyébként is jóval meghaladta az uniós átlagot és különösen számos nagyvárosi térségben, amelyek a regionális versenyképesség fő mozgatóerői. Másrésztől megfigyelhető, hogy az uniós átlaghoz közeli egy főre jutó GDP-vel rendelkező régiók láthatóan a „közepes jövedelem csapdájában” ragadtak, és növekedési rátáik lényegesen alacsonyabbak az uniós átlagnál;

11. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy az innovációs teljesítmény tág határok között változó, és amellett, hogy területileg továbbra is az Unió északnyugati részében található, legfejlettebb régiókban koncentrálódnak, ezek a különbségek még növekednek is, vagyis a vezető régiók javítják teljesítményüket, míg a peremterületek, valamint a kevésbé fejlett és átmeneti régiók teljesítménye csökken. Ez is alátámasztja, hogy a régiók innovációs kapacitásának támogatásában fontos az alulról építkező, helyalapú megközelítés, melyet az intelligens szakosodási stratégiák képviselnek;

Társadalmi kohézió

12. üdvözli, hogy az Unióban a gazdasági fellendüléssel párhuzamosan javul a foglalkoztatási helyzet. A foglalkoztatási ráták regionális egyenlőtlenségei ugyanakkor továbbra is jelentősek, és a déli tagállamok több régiójában 20 % feletti munkanélküliségi ráták tapasztalhatók;

13. aggodalommal állapítja meg, hogy az ifjúsági munkanélküliség még mindig nyomasztó probléma, mert továbbra is meghaladja a válság előtti szintet, és több mint kétszerese az általános munkanélküliségi rátának. Különösen aggasztó a kevésbé fejlett és az átmeneti régiók helyzete;

14. felhívja a figyelmet a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek arányára, amely – bizonyos kedvező fejlemények ellenére – továbbra is elfogadhatatlanul magas;

15. kiemeli, hogy számos térség – különösen az EU-13 régiói és vidéki területei – jelentős népességfogyással szembesül, amely a természetes változásra és a kifelé irányuló migrációra egyaránt visszavezethető, míg más régiókban nagymértékben nőtt a teljes népesség. A 2015 óta az Unióba érkező nagyszámú migráns és menekült a demográfia és a társadalmi kohézió szempontjából szintén jelentős hatást gyakorol bizonyos tagállamokra, régiókra és városokra;

Területi kohézió

16. hangsúlyozza a környezeti dimenzió fontosságát Európa városainak és régióinak fenntartható fejlődése és polgárainak egészsége és jóléte szempontjából. A növekvő számú környezeti probléma – így például az éghajlatváltozás, illetve a természeti katasztrófák ebből fakadó gyakoribbá és intenzívebbé válása, az emberi települések, beépített területek és ipari tevékenységek terjeszkedése, a biológiai sokféleség csökkenése és az élőhelyek széttagolódása, valamint a környezetre nehezedő egyéb nyomások, így a levegő- és a vízszennyezés – potenciálisan káros következményekkel járhat az uniós gazdaságokra és társadalmakra. A környezetre nehezedő nyomás mérséklése terén elért előrelépés ellenére az RB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy kulcsfontosságú környezeti célkitűzések továbbra sem teljesülnek, különösen Európa középső és keleti részén;

17. üdvözli az energiafogyasztás és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás korlátozása terén elért jelentős előrelépést, de azt is megállapítja, hogy ez az előrelépés részben a tevékenységek gazdasági visszaesés alatti zsugorodásának tudható be, vagyis a tiszta és ezen belül a megújuló energiaforrásokra és az energiahatékonyabb gazdaságra, ezen belül az alacsonyabb kibocsátású közlekedésre való átállás megvalósításához további erőfeszítésekre van szükség;

18. felhívja a figyelmet az éghajlatváltozás területi vetületére és az éghajlatváltozás okozta természeti katasztrófákra, amelyek egyenlőtlen hatással vannak a régiókra. Az RB ezért kiemeli a sebezhetőség részletes értékelésének és az alkalmazkodási intézkedéseknek a fontosságát az európai városok és régiók számára, valamint a környezetbarát infrastruktúra biztosításának jelentőségét;

19. kiemeli, hogy az uniós közlekedési hálózat, főként a vasúti rendszer, messze nem optimális, különösen az EU-13 tagállamok régióiban. Az RB e tekintetben hangsúlyozza, hogy a TEN-T – és elsősorban az elsődleges csomópontokat összekötő törzshálózat – befejezése és a nemzeti és regionális közlekedési rendszerekkel való integrálása nemcsak a szűk keresztmetszetek megszüntetéséhez, az utazási idő lerövidítéséhez és az egyes régiók peremhelyzetéből fakadó káros hatások enyhítéséhez szükséges, hanem legfőképpen ahhoz is, hogy az egységes piac hatékonyabbá tétele révén ösztönözze az Unió egészének gazdasági fejlődését. Ugyanezen okok miatt az RB hangsúlyozza, hogy a digitális átállás az összes uniós régió számára az egyik legnagyobb kihívás, és kiemeli, hogy nagyon fontos a széles sávú infrastruktúrára és a digitális készségekre fordított beruházások szintjének emelése;

20. rámutat arra, hogy az uniós polgárok közel egyharmada határ menti régiókban él és dolgozik, amelyek gazdasági szempontból általában más régióknál gyengébben teljesítenek. A határok az elmúlt évtizedekben tett jelentős előrelépés ellenére még mindig akadályozzák az áruk, a szolgáltatások, az emberek, a tőke és az elképzelések mozgását. Ez megakadályozza az integráció hasznainak teljeskörű realizálását. A határok jelentette akadályok megszüntetése jelentős GDP-növekedést hozna a határ menti régiók számára, miközben a határokon átnyúló kérdések kapcsán felmerülő költségek is nagymértékben csökkennének;

A városok és a régiók előtt álló kihívások

21. rámutat arra, hogy az Unió előtt álló egyik fő kihívás a demográfiai változás, amely széles körű gazdasági, társadalmi és környezeti következményekkel jár. Ide tartozik a népesség idősödése, a fiatalok számának csökkenése, az alacsonyabb születési ráta, az aktív munkaerő-állomány létszámának csökkenése és az agyelszívás (a tehetségek elvándorlása). Ennek következtében a demográfiai növekedés nagymértékben függ a migrációs mozgásoktól, amelyek az Unió különböző régiói között igen nagy eltérést mutatnak. Ezek az egyensúlyhiányok jelentős társadalmi-gazdasági hatást gerjesztenek mind az elnéptelenedés és az öregedés sújtotta régiókban, főként az átmeneti régiókban – ahol gyakori, hogy a nem piacképes helyi szolgáltatások fokozatosan túlsúlyba kerülnek, csökkentve ezzel növekedési, innovációs és exportpotenciáljukat –, mind pedig a népességbeáramlást tapasztaló jelentős városi központokban. Az RB ezért rámutat arra, hogy a kohéziós politikának erőteljesebb szerepet kellene játszania a társadalmi kihívásokkal való megbirkózásban, ideértve az öregedést, a helytelen életmóddhoz kötődő betegségeket és a – különösen a fiatalok és a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET) fiatalok körében tapasztalható – munkanélküliséget, valamint a migránsok és a menekültek integrációját, a szegénységet és a társadalmi kirekesztést;

22. kiemeli, hogy várhatóan Európa-szerte nőni fog a szélsőséges időjárás események gyakorisága és hatása. Az éghajlatváltozás hatásai nagymértékben eltérnek egymástól a régiók körében, de a katasztrófakockázatnak való fokozott kitettség nagyobb potenciális veszteségeket von maga után, különösen a sűrűn lakott területeken;

23. hangsúlyozza a határokon átnyúló, transznacionális és régiók közötti együttműködés fontosságát a területi kohézió megerősítéséhez, az uniós régiók közötti szolidaritás ösztönzéséhez és az uniós célkitűzések jelentős hozzáadott értékének biztosításához;

24. kiemeli, hogy a régiók és a városok példátlan kihívásokkal néznek szembe, kezdve a globális versenytől, a digitális átalakulástól és a felfutó technológiák megjelenésétől a demográfiai változásokon, a migráción, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés veszélyén át egészen az energiabiztonságig, az éghajlatváltozásig és a biológiai sokféleség csökkenéséig. Mindezek a kihívások erőteljes területi hatással járnak, és a hasznok és költségek egyenlőtlenül oszlanak el Európa regionális gazdaságaiban és közösségeiben. Ezt megerősíti a hetedik kohéziós jelentés, amely rámutat az úgy nevezett regionális fejlesztési klubok megjelenésére. Rendkívül nagy a lehetősége annak, hogy e kihívások kölcsönösen felerősítik egymást, és negatívan alakítják át Európa gazdasági, társadalmi és területi környezetét, továbbá jelentősen hozzájárulhatnak a meglévő egyenlőtlenségek növeléséhez, ellentétben a Szerződés Unió kohéziójának erősítésére vonatkozó célkitűzésével;

25. ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikának továbbra is az összes uniós régió beruházásait támogatnia kell, mivel ahhoz, hogy ezek alkalmazkodni tudjanak a fent említett megrázkódtatásokhoz, hosszú távú, helyi alapú és helyi érzékenységgel bíró stratégiák szükségesek, amelyek képesek integrálni a gazdasági, társadalmi és területi vetületet és képesek kiaknázni az európai strukturális és beruházási alapokkal és más uniós eszközökkel kialakítható szinergiákat. Az RB ezért újfent kijelenti, hogy határozottan tiltakozik az ellen a káros hatású elképzelés ellen, amely szerint a társadalmi dimenziót és az Európai Szociális Alapot a kohéziós politikától elkülönítve vizsgálnák; ugyanakkor az RB megerősíti azt az álláspontját, hogy az ESZA-nak egyre fontosabb szerepet kell majd betöltenie a területi társadalmi konvergencia ösztönzésében, és hogy meg kell erősíteni a helyi és regionális önkormányzatok szerepét az ESZA programozásában és kezelésében;

26. rámutat arra, hogy az EUMSZ 174. cikke alapján elengedhetetlen az állami beavatkozások területi hatásának figyelembevétele, ezért újfent hangsúlyozza, hogy a területi hatásvizsgálatok mennyire fontosak valamennyi uniós közpolitika tervezésekor hatékonyságuk maximalizálása érdekében;

A kohéziós politika szerepe

27. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikának a középpontban kell állnia az arról folyó vitában, hogy hogyan járulhat hozzá az Unió valamennyi részének potenciálja a gazdasági növekedéshez, és hogyan részesülhet valamennyi uniós polgár inkluzív módon az európai integráció hasznaiból, továbbá miként biztosítható, hogy az EU-ban mindenütt kiaknázhassák a globális átalakulásban rejlő lehetőségeket. Az RB ezért megismétli, hogy támogatja 2020 után egy erős és jobb kohéziós politika biztosítását valamennyi régió számára, és hangsúlyozza, hogy a kohéziós politikának továbbra is jelentős szerepet kell játszania az Unió jövőjében, ahogyan azt „A kohéziós politika jövője 2020 után” című véleményében⁽²⁾ is kifejti;

28. emlékeztet arra, hogy a tagállamok regionális politikái által támogatott kohéziós politika célja az egyenlő versenyfeltételek biztosítása, amely az egész Unió számára lehetővé teszi az egységes piac teljeskörű előnyeinek kiaknázását, amely – a területi ellenálló képesség mellett – az Unió globális szinten betöltött versenypozíciójának egyik fő meghatározó tényezője. Az RB hangsúlyozza ugyanakkor, hogy noha az egységes piac az Unió sikeres „konvergenciagépezete”, a hasznok nem egyenlően oszlanak el, és nem jutnak el automatikusan a hátrányos helyzetű, többek között sajátos földrajzi kihívásokkal küzdő régiókhoz és társadalmi csoportokhoz. Ily módon továbbra is fennáll az uniós növekedés „motorjai” és a többi régió egymástól való fokozódó gazdasági és társadalmi elszakadásának kockázata;

29. ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika küldetése továbbra is rendkívüli módon érvényes, mivel lehetővé teszi valamennyi uniós polgár, különösen a kevésbé fejlett területeken élő számára, hogy kihasználják az uniós integráció kínálta előnyöket. Eszközeinek felhasználása révén a kevésbé fejlett régiók képesek felszabadítani és kiaknázni belső lehetőségeiket, az erősebb régiók pedig felkészültebbé válnak a globális kihívásokra való reagálásra. A kohéziós politika e tekintetben az európai szolidaritás legkézzelfoghatóbb megnyilvánulása, és esélyegyenlőséget és jobb életminőséget kínál az Unió valamennyi régiójában élő emberek számára. Az RB ezért kiemeli, hogy a jövőbeli kohéziós politikát nem úgy kell kezelni, mintha ajándék lenne, hanem az egységes piac nélkülözhetetlen pilléréként, amely összekapcsolja a különböző, nem egyforma fejlettségi szinten álló országokat és régiókat;

30. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika a területi egyensúlyhiányok leküzdésére és a különböző kihívásokból eredő fejlődésbeli különbségek szűkítésére szolgáló fő európai szakpolitika. Sikeres abban, hogy jelentősen hozzájárul az Unióban a kedvező gazdasági, társadalmi és területi változáshoz, az összetett ágazatközi megközelítésnek köszönhetően, amelynek célja az innováció, a kkv-k, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság, a közlekedési infrastruktúra, a városrehabilitáció, az ipari átalakítás, a vidék diverzifikálásának támogatása, de az oktatás és a készségek, a foglalkoztatás, a kultúra és a szociális infrastruktúra, valamint a társadalmi befogadás támogatása is, hogy csak néhányat említsünk. Az RB e tekintetben hangsúlyozza, hogy erőteljesebb szinergiákat és koordinációt kell biztosítani a kohéziós politika és az Unió ágazati szakpolitikai és programjai között;

31. hangsúlyozza, hogy a nagyszámú kihívásra és súlyos területi vetületekre figyelemmel ahhoz, hogy az Európai Unió erős és eredményes legyen, minden eddiginél inkább erős és eredményes kohéziós politikára van szükség valamennyi uniós régió számára. Az RB ismételt megerősíti, hogy a kohéziós politika képes arra, hogy rugalmas és a helyi érzékenységgel bíró választ adjon a jelenlegi és az újonnan felmerülő kihívásokra, különösen a globalizációval összefüggő akut válsághelyzetekből származó kihívásokra; hangsúlyozza, hogy egy gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból erős Európa és a nagyobb társadalmi kohézió megteremtésének átfogó célja csak akkor érhető el, ha – egymást kiegészítő funkcionális tereként – mind a városi, mind pedig a vidéki területeket megfelelő célzott támogatással erősebbé tesszük;

⁽²⁾ HL C 306., 2017.9.15., 8. o.

32. rámutat arra, hogy a jövőben javítani kell a kohéziós politikai eszközöket, hogy egyszerűbbé váljanak és alkalmasabbak legyenek az új kihívásokra való válaszadásra, de nem válhatnak túlzottan bonyolulttá, mivel aligha lehetséges egyszerre megvalósítani a gazdasági és társadalmi konvergenciát, megbirkózni az üzleti ciklusokkal, védeni a költségvetési fegyelmet és megelőzni a politikai eróziót; ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy támogatja a differenciált megközelítést annak érdekében, hogy drasztikusan egyszerűsítse és megerősítse az igazgatási és ellenőrzési rendszert a kohéziós politikán belül;

33. kiemeli, hogy meg kell erősíteni az európai területi együttműködés szerepét a határokkal összefüggő akadályok megszüntetésében és a polgárok számára konkrét eredményeket elérni igyekvő, határokon átnyúló együttműködés előmozdításában. Ennek kapcsán kéri, hogy a jövőbeli európai területi együttműködési programok legyenek elég rugalmasak a különböző határ menti régiók sajátos igényeinek a kiszolgálásához, ideértve annak lehetőségét, hogy emberek közötti és kis méretű projekteket finanszírozzanak. Az RB ezenkívül úgy véli, hogy meg kell szüntetni a tengeri együttműködések esetében előírt 150 km-es korlátozást, és hogy az európai területi együttműködési programokban arányosabb megközelítést kell bevezetni az állami támogatásra, valamint az audit- és kontrollkövetelményekre vonatkozóan⁽³⁾. Az RB arra is rámutat, hogy egyre nagyobb szükség van a makroregionális stratégiák nagyobb mértékű bevetésére, és ezeket az egyéb uniós szakpolitikák mellett a kohéziós politikának is támogatnia kell;

34. sürgeti az Európai Parlamentet és az Európai Bizottságot, hogy dolgozzanak ki egy, a „kohézió hiányának árán” alapuló módszertant, hogy további, számszerűsíthető bizonyítékokkal támasszák alá a kohéziós politika európai hozzáadott értékét;

A kohéziós politika mögött meghúzódó értékek

35. kiemeli, hogy a kohéziós politika végrehajtása sok pozitív tovagyűrűző hatással jár, mivel sok régióban hozzájárul a kormányzás minőségének javításához és az intézmények jobbításához. Nemcsak a gazdasági növekedés kulcsfontosságú előfeltétele, hanem a széles társadalom jóllétének szilárd alapja is, ideértve a polgárok bizalmát és az Unió politikai legitimitását. Az RB megállapítja, hogy a kohéziós politikának a továbbiakban is új igazgatási kultúrát kell előmozdítania a régiókban, a többszintű irányítás megerősítésével, a partnerségi elv alkalmazásával, középtávú gazdasági tervezéssel, többéves programozással és finanszírozással, integrált, helyi alapú megközelítésekkel és eszközökkel, de egyúttal átlátható és bizonyítékokon alapuló döntéshozatali folyamatokkal, előzetes feltételrendszerekkel, eredményorientáltsággal, tematikus koncentrációval, ösztönzőkön alapuló mechanizmusokkal, fejlett irányítási rendszerekkel, valamint kommunikációs intézkedésekkel is, amelyek szemléltetik a kohéziós politika közvetlen hatásait a polgárok számára;

36. kiemeli, hogy a politikai silómentalitás leküzdése terén a kohéziós politika a legeredményesebb uniós szakpolitika. Magában hordozza annak a lehetőségét, hogy a szerkezeti átalakulás fő motorjává váljon az Unióban azáltal, hogy egy adott terület – polgárok, vállalkozók és igazgatások által helyben meghatározott – versenyelőnyeinek, fejlesztési lehetőségeinek és problémáinak alapuló, testre szabott megoldásokat nyújtó, integrált, helyi alapú és intelligens szakosodási stratégiák révén különféle ágazati szakpolitikákat gyűjt egybe;

37. rámutat arra, hogy a kohéziós politika sokkal hatékonyabb lehet, ha a tagállamok eltökéltek emellett, hogy végrehajtsák azokat a strukturális reformokat és előzetes feltételrendszereket, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy jobb végrehajtási környezetet teremtsenek a kohéziós politika számára, ideértve a megerősített intézményi kapacitást. Az RB azt is hangsúlyozza, hogy a strukturális reformok és a kohéziós politika közötti – többek között pénzügyi jellegű – kapcsolatok további elmélyítéséhez arra van szükség, hogy az európai szemeszter magtartási kódexe révén aktívabban bevonják a helyi és regionális önkormányzatokat a hatékonyság növelése és a folyamat iránti elkötelezettség erősítése érdekében; emellett minden strukturális reform esetében elengedhetetlen az európai hozzáadott érték előzetes ellenőrzése, valamint annak igazolása, hogy a reform közvetlenül kapcsolódik a Szerződés célkitűzéseire⁽⁴⁾;

38. megállapítja, hogy a kohéziós politika bebizonyította, hogy a regionális és helyi szereplők helyzetének megerősítése kritikus jelentőségű a strukturális átalakítás megkönnyítéséhez. Ezenfelül a kutatás azt mutatja, hogy léteznek kihasználatlan lehetőségek, amelyek révén a régiók teljesítményének javításával országszerte növelhető a termelékenység. Az RB emiatt hangsúlyozza, hogy a régióknak és a helyi önkormányzatoknak szorosabb kötélekkel kell kapcsolódnuk az intelligens és erőteljes kohéziós politikához, az összetett és szilárd fejlesztési stratégiák széles alapokon nyugvó előmozdításának részeként. Ennek helyi és regionális szinten legitimitást kell adnia az Unió számára azáltal, hogy kézzelfoghatóbbá teszi a polgárok számára az európai integrációs folyamatot;

⁽³⁾ Az RB által rendezett workshop az európai területi együttműködés egyszerűsítéséről (<https://cor.europa.eu/Documents/Migrated/Events/ETC-WORKSHOP-FINAL-REPORT.pdf>).

⁽⁴⁾ RB-állásfoglalás az esb-alapokra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet strukturális reformok támogatása tekintetében történő módosításáról – COR-2017-06173-00-00-RES.

A kohézió hiányának ára és kockázatai az Európai Unió számára: figyelmeztető előrejelzések

39. feltétlenül szükségesnek tartja, hogy az Európa 2020 stratégia utódjaként politikai keretet hozzanak létre a kohéziós politika tematikus koncentrációjának és területi reagálóképességének a fenntartására a következő programozási időszakban;

40. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika korlátozása vagy felaprózása – például annak bizonyos régiókra történő korlátozásával vagy az Európai Szociális Alap leválasztásával – jelentős politikai kockázatokkal járna, és sok régióban a támogatás kritikus tömegének hiánya miatt – ami egyben a fő európai célokba történő beruházások gyengülését is jelentené – kérdésessé tenné, hogy az Unió képes-e teljesíteni a Szerződésnek a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítésére irányuló célkitűzéseit;

41. kiemeli e tekintetben azt az aggodalmát, hogy a kohézió hiánya az Európai Unióban a legrosszabb esetben a következőkhöz vezethet:

a) a régiók közötti gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek és a tagállamok közötti feszültségek növekedése;

b) az egységes piac felbomlása és kevésbé hatékony uniós gazdasági kormányzás;

c) a szociális jogok európai pillérének elmaradó megvalósulása;

d) komoly akadályok a migrációs kihívás kezelésében;

e) az uniós politikai intézményekbe és magába a demokráciába vetett bizalom meggyengülése, ami viszont fellobbanthatja a populizmust és a nacionalizmust, és így politikai instabilitáshoz, végül pedig akár az Unió felbomlásához vezethet;

42. ezért úgy véli, hogy az EU-ban még mindig tapasztalható gazdasági, társadalmi és területi különbségek felszámolása jelenti az Európai Unió egésze előtt álló, legfontosabb hosszú távú kihívást;

43. ezzel összefüggésben ismételten hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika nem lehet egyetlen olyan uniós szintű előzetes feltételrendszer függvénye sem, amely túlmutat a helyi és regionális önkormányzatok hatáskörén, és utóbbiakat a nemzeti kormányzatok által folytatott politikák áldozataivá teszi.

Kelt Brüsszelben, 2018. március 22-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Karl-Heinz LAMBERTZ
